

Θεολόγοι για την ιστορικότητα του Ιησού

Σε σειρά δημοσιεύσεων για την [ιστορικότητα του Ιησού](#) έδειξα ότι δεν υπάρχουν ιστορικά στοιχεία που να μας δείχνουν την ύπαρξη ή την εκπληκτική δράση που περιγράφουν τα Ευαγγέλια και τα χριστιανικά κείμενα, παρά τις αγωνιώδεις προσπάθειες δημιουργίας ενός τέτοιου ιστορικού προσώπου. Η ιστορική αυτή απουσία, δεν είναι άγνωστη στους Έλληνες θεολόγους, τουλάχιστον σε αυτούς που βλέπουν την Θεολογία λίγο πιο επιστημονικά από τους υπόλοιπους, οι υπόλοιποι ή φροντίζουν να την αγνοούν ή βρίσκουν δικαιολογίες. Σήμερα θα κάνουμε μια μικρή παρουσίαση από τέτοιες γνώμες που δείχνουν ξεκάθαρα ότι δεν υπάρχει ιστορική βάση για τον Ιησού, από τους ίδιους τους θεολόγους που μίλησαν άμεσα ή έμμεσα για αυτό. Φυσικά το δικαιολογούν ο κάθε ένας με τον δικό του τρόπο, αλλά η ουσία είναι η παραδοχή αυτής της έλλειψης στοιχείων που δείχνουμε εδώ και καιρό και η συλλογή τους είναι χρήσιμη σαν υπενθύμιση. Η έμφαση στα κείμενα δική μου.

Γεώργιος Μουστάκης

Θεολόγος και κοινωνιολόγος των θρησκειών, με μεγάλη δραστηριότητα στον τύπο και τα ελληνικά ΜΜΕ.

Το κείμενο βρίσκεται σε αφιέρωμα του στην εφημερίδα τα Νέα (20 Απριλίου 1979) με τίτλο “Υπήρξε ο Χριστός σαν ιστορικό πρόσωπο;”.

Σε αυτό αφού κάνει αναφορά στην ύπαρξη ενός ρεύματος αμφισβήτησης για την ιστορικότητα του Ιησού, δίνοντας έμφαση στα αναγραφόμενα από τον Charles Francois Duprois και αναφέρει:

Παρ' όλες όμως αυτές τις ελλείψεις ιστορικών μαρτυριών, μπορεί ένας καλοπροαίρετος ερευνητής να φιλοτεχνήσει ένα αδογματίστο πορτρέτο του Χριστού, παρόμοιο μ' αυτό που είχε διαμορφώσει η ιστορική χριστιανική συνείδηση μυριάδων πιστών στους τρεις πρώτους μαρτυρικούς αιώνες μέχρι το διάταγμα των Μεδιολάνων του 313 μ.Χ...

Μητροπολίτης Νικόδημος (Γκατζιρούλης)

Διετέλεσε μητροπολίτης Αττικής και Μεγαρίδος, απόφοιτος της θεολογικής σχολής το 1949.

Το κείμενο του με τίτλο “Συζήτηση γύρω από το πρόσωπο του Χριστού: Το ιστορικό παράδοξο” δημοσιεύτηκε στο περιοδικό της ΕΡΤ, *Ραδιοτηλεόραση* (τ. 9 Μαρτίου 1969 σελ. 3 και σελ. 37), μεταξύ άλλων αναφέρει :

Υπάρχει ένα ιστορικό παράδοξο. Ένα γεγονός που φαίνεται αντιφατικό, κι όμως σε υποχρεώνει να το παραδεχτείς και να βγάλεις τις συνέπειες. Ο Ιησούς Χριστός απουσιάζει από την ιστορία. Και ταυτόχρονα ο Ιησούς Χριστός είναι παρών με ένα μοναδικό τρόπο στην ιστορία. Είναι ιδιαίτερα χαρακτηριστική και εντυπωσιακή η απουσία του Ιησού από τα κείμενα των ιστορικών και των χρονογράφων. [...] Ακόμα έχουμε και τούτο το παράδοξο. Μολονότι είναι αδύνατον να γραφεί μία εκκλησιαστική ιστορία χωρίς να γίνει υπαινιγμός ή σαφής λόγος για το πρόσωπο του αρχηγού της Εκκλησίας, οι ιστορικοί προϋποθέτουν την ιστορική ύπαρξη του και δεν ασχολούνται μερικές φορές με την παρουσίασή του.

(Παπαγεωργίου 2016, σ 279-281. Στην σελίδα 280 υπάρχει και η φωτογραφία του κειμένου από το περιοδικό. Δες και Μάρα 1979, σ. 15)

Μιλτιάδης Κωνσταντίνου

Ο Μ. Κωνσταντίνου είναι θεολόγος καθηγητής Α.Π.Θ. Σήμερα διδάσκει Παλαιά Διαθήκη και την Βιβλική Εβραϊκή Γλώσσα.

Σε συνέντευξή του στον ραδιοσταθμό της Εκκλησίας της Ελλάδος στις 27 Ιανουαρίου 2014, στην ερώτηση της δημοσιογράφου αν υπάρχουν ιστορικές μαρτυρίες για το πρόσωπο του Ιησού Χριστού ανέφερε:

*Στην απάντησή του ο κ. Κωνσταντίνου τόνισε ότι η σημαντικότερη μαρτυρία προέρχεται εκ του αποτελέσματος, διότι το κήρυγμα του Ιησού διαδόθηκε και άλλαξε τη ροή της Ιστορίας. Κατά τα άλλα, **δεν θα μπορούσαν να υπάρχουν άλλες μαρτυρίες, διότι ο Ιησούς για τους ιστορικούς της εποχής ήταν ένας ασήμαντος ραββίνος** σε μια ασήμαντη επαρχία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Η εξέλιξη όμως απέδειξε ότι ήταν Υιός του Θεού του ζώντος.*

Το θέμα έγινε γνωστό λόγω σχετικής δημοσίευσης στην εφημερίδα *Ελεύθερη Ώρα* με απαξιωτικό τρόπο για τα λεγόμενα από τον καθηγητή. Διαβάστε όλα τα

σχετικά [εδώ](#).

Αρσένιος Μέσκος

Σπούδασε μηχανολόγος μηχανικός και θεολόγος στο Α.Π.Θ. και έχει διδακτορικό που συνδυάζει και τις δύο σχολές. Σήμερα είναι καθηγητής Θεολογίας στην Μέση Εκπαίδευση.

Το βιβλίο του *Σόκ και Δέος* είναι ένα θεολογικό βιβλίο που σχολιάζει και κρίνει με βάση την επιστήμη και την λογική, την ορθόδοξη θεολογία. Αν και δεν ασχολείται καθόλου με την ιστορικότητα του Ιησού, μέσα σε αυτό αναφέρεται συνέχεια στον **“χριστιανικό μύθο”** που περιλαμβάνει τόσο το προπατορικό αμάρτημα του Αδάμ, όσο και την Ανάσταση του νέου Αδάμ, δηλαδή του Ιησού, πάνω στους οποίους στηρίζεται όλη η χριστιανική θρησκεία και θεολογία. Ανάλυση και παρουσίαση του βιβλίου έχει γίνει [εδώ](#).

Σάββας Αγουρίδης

Σε άρθρο του στην εφημερίδα *Ελευθεροτυπία* 23 Δεκεμβρίου 2000, με τίτλο «ο Ιησούς και η γένεση του Χριστιανισμού», αναφέρει τις απόψεις των Bauer και Schweitzer δίχως να τους κατακρίνει ή να σχολιάζει αρνητικά.

Ο [Bruno Bauer](#) ιστορικός, απορρίπτει κατηγορηματικά την ιστορικότητα του Ιησού ισχυριζόμενος *“Όλα όσα είναι γνωστά για τον Ιησού ανήκουν στον κόσμο της φαντασίας”*, θέση που του στοίχισε την έδρα του στο τμήμα Θεολογίας του πανεπιστημίου Tubingen το 1842!

Ο [Albert Schweitzer](#) νομπελίστας θεολόγος φυσικός και φιλόσοφος, υποστήριζε ότι *“αυτοί που έψαχναν για έναν ιστορικό Ιησού βρήκαν μόνο μια αντανάκλαση των ιδιών”*, άφηνε ανοικτό το ενδεχόμενο να υπήρχε ένας φανατικός και ακραίος προφήτης που προφήτευσε λανθασμένα το τέλος του κόσμου, θεωρώντας τον Ιησού των Ευαγγελίων ως μύθο (Παπαγεωργίου 2014 σ. 139, 38, 41-2).

Μάριος Μπέγζος

Θεολόγος και παλαιός κοσμήτορας της θεολογικής σχολής Αθηνών

Σε τηλεοπτική εκπομπή της ΕΡ1 της Ρίικας Βαγιάννη, η δημοσιογράφος του κάνει ερωτήσεις σε σχέση με το Πάσχα που πλησιάζει και ακολουθεί ο σχετικός διάλογος:

Ερώτηση: *Με την ιδιότητά σας πια την επιστημονική, τι λένε οι ιστορικοί για τον Ιησού; Είναι απολύτως αποδεδειγμένο ότι υπήρξε ως ιστορικό πρόσωπο;*

Απάντηση: *Υπάρχουν κάποιες ιστορικές μαρτυρίες για τον Ιησού, αλλά το σημαντικότερο για τον Ιησού δεν είναι η Ιστορική του ύπαρξη, είναι η πίστη των*

ανθρώπων. Δηλαδή είναι σαν να ρωτάμε, αν φέρουμε παράδειγμα από το χώρο της τέχνης, αν οι αδελφοί Καραμάζωφ υπήρχαν και έγινε η δίκη τους και έχουμε τα πρακτικά και είναι ή δεν είναι έτσι... Πάντοτε στο χώρο της πίστης μιλάς για τη σημασία του πράγματος **και όχι για το ίδιο το πράγμα το οποίο σε τελευταία ανάλυση χλωμιάζει.**

Ερώτηση: Επειδή είναι χώρος πνευματικός και λειτουργούν άλλες σταθερές...

Απάντηση: Άλλες σταθερές και κοιτάξτε... Κάτι το οποίο αποδεικνύεται, επιβάλλεται κιόλας. Αν η ύπαρξη του Χριστού αποδεικνυόταν μαθηματικώς—ιστορικώς, θα ήταν υποχρεωτική για τους ανθρώπους, ενώ τώρα είναι στη διάθεση των ανθρώπων. Δεν είναι υποχρεωτική, δεν είναι δεσμευτική.

[Εδώ και το σχετικό video](#)

Επίλογος

Χίλια εξακόσια χρόνια μετά τον Μεσαίωνα, που μπήκαμε εξ` αιτίας αυτής της θρησκείας που αποδεχθήκαμε υποχρεωτικά, τώρα που η γνώση είναι πλέον διάχυτη για όλους, βλέπουμε ότι η ανυπαρξία ιστορικών πηγών για τον Ιησού των Ευαγγελίων, είναι γνωστή στους θεολόγους, κατανοητή ως θέμα και κάποιοι από αυτούς το παραδέχονται δημόσια άμεσα ή έμμεσα.

Το εντυπωσιακό είναι ότι ενώ μέχρι τώρα η ιστορική του παρουσία ήταν μη συζητήσιμη μέσα στον θρησκευτικό φασισμό που ζούσαμε και αδιαπραγμάτευτη, σήμερα που η αλήθεια δεν μπορεί πλέον να κρύβεται, εμφανίζεται η δικαιολογία ότι δεν υπάρχουν στοιχεία, γιατί αν υπήρχαν τότε η πίστη θα ήταν ...υποχρεωτική.

[Φιλίστωρ](#)

Βιβλιογραφία

Μάρας Θωμάς, [Οι αντιφάσεις της Καινής Διαθήκης](#), Αθήνα 1979.

Παπαγεωργίου, Μηνάς [Το πρόβλημα της ιστορικότητας του Ιησού- Το ρεύμα των Μυθικιστών](#), Θεσσαλονίκη 2014.

Παπαγεωργίου Μηνάς, Ο Μυθικισμός στο έργο του Θωμά Μάρα, στο [Πρακτικά του 1ου Πανελλαδικού Συνεδρίου για τον Μυθικισμό](#), Αθήνα 2016.